

Maal og Minne, nr. 3-4, 1989

VÆRE SOM HJELPEVERB I PERFEKTUM

Av Svein Lie

I. Om ha og være

Innledning

I 1972 avslutta jeg ei hovedoppgave om bruk av *ha* og *være* (heretter: H og V) i perfektum i norsk (Lie 1972). Jeg gjennomgikk et materiale med tekster som var lagt inn på datamaskin ved Universitetet i Bergen. I oppgava prøvde jeg for det første å finne fram til hvilke verb som overhodet kunne brukes med V i perfektum (alle brukes med H), og for det andre å studere fordelinga av H og V ved disse verba, og hvordan fordelinga kunne forklares.

Etter at hovedoppgava var ferdig, har jeg nå og da notert meg flere verb som kan ta V i norsk, når jeg har kommet over autentiske eksempler. Den fullstendige lista over alle verb jeg har notert, fins i del II.

I norsk grammatisk litteratur er det Western (1921:332f.) som har flest eksempler på verb som kan brukes med V. Han nevner i alt 29. I hovedoppgava nevnte jeg 51 verb. I artikkelen her har jeg eksempler på i alt 258 verb.

I tillegg til disse verba har jeg notert noen som er belagt i litteratur fra forrige århundre (se seinere). I hovedlista har jeg bare tatt med eksempler som er belagt etter 1900, for at en skal være rimelig trygg på at det er moderne norsk vi beskriver.

Betydning

De verba som kan ta V, kan etter sin betydning plasseres i noen få grupper:

- 1) Verb som angir **bevegelse**, dvs. at subjektet flytter seg fra et sted til et annet:
komme, gå . . .

- 2) Verb som angir **overgang** fra en tilstand til en annen, dvs. subjektet endrer tilstand:
sove, gro, tine . . .
  - 3) Verb som angir **begynnelse** (på en handling eller tilstand):
begynne, oppstå, starte, ta til . . .
  - 4) Verb som angir at en handling eller tilstand **slutter**:
bremse, ankomme, bukke under . . .
  - 5) Verb som angir overgang fra en «**farb**» til en annen:
avta, dabbe av . . .
  - 6) Verb som angir at noe **skjer**:
skje, hende, foregå . . .
- og bare i vestlandsk og nordnorsk:
- 7) Verbet *tenke*.

Mellom mange av disse gruppene er det «gråsoner», f.eks. mellom bevegelsesverb og overgangsverb: *skalle av, segne om, rykke ned, rase sammen* m.fl. Dette har delvis å gjøre med at mange verb som betegner bevegelse, blir brukt i «overført» betydning, og når «bevegelse» blir abstrakt, får vi snarere en overgang enn bevegelse i vanlig forstand, som f.eks. i:

Brann er rykket ned i 2. divisjon
Han er kommet til samme standpunkt som meg
Hun er seilt opp som ny kandidat

Det er tydelig at også ellers er det en betydningsmessig sammenheng mellom gruppene. I alle gruppene, iallfall 1–5, har vi verb som betegner at noe skjer med subjektet, slik at det ikke er i samme tilstand eller på samme sted som før. En kan også si at det å være på et bestemt sted, hører til subjektets tilstand. I så fall kan alle disse verba sies å betegne en overgang fra en tilstand til en annen:

Tilstand A ----- > Tilstand B

Ved noen verb er begynnelsesstadiet det viktigste (ingressiv aksjonsart) (Vannebo 1969:101): *gå, begynne, starte*. Ved andre er det slutt-tilstanden som er fokusert (egressiv aksjonsart): *komme, opphøre, slutte*, men oftest er verbet nøytralt i forhold til motsetningen ingressiv-egressiv.

For seg sjøl står de verba som betegner rein hending: *hende, skje, foregå*.¹

Verbet *tenke* faller utafør alle grupper ovafor.²

De viktigste verba

I lista i del II ser vi hvilke verb som overhodet kan brukes med V. Men de fleste av disse forekommer svært sjeldent. På den andre sida er det noen som forekommer svært ofte. Vi skal se næyere på disse.

I hovedoppgava brukte jeg et tekstkorpus på anslagsvis 7–800.000 løpende ord (Aftenposten 1968, Dagbladet 1968, Falkberget 1923, Krokann 1929, Vesaas 1957, Hoel 1958, Borgen 1965). I dette korpuset er de hyppigste verba disse:

	TOTAL	% V
bli	553	91,2
komme	452	76,5
gå	325	26,4
verte	75	4,0
hende	65	20,0
begynne	56	42,9
skje	50	60,0

Vi ser at de som forekommer oftest, er *bli, komme* og *gå*. Det er derfor setninger med disse verba en må se på når en vil undersøke nærmere hva slags faktorer som styrer bruken av H og V.

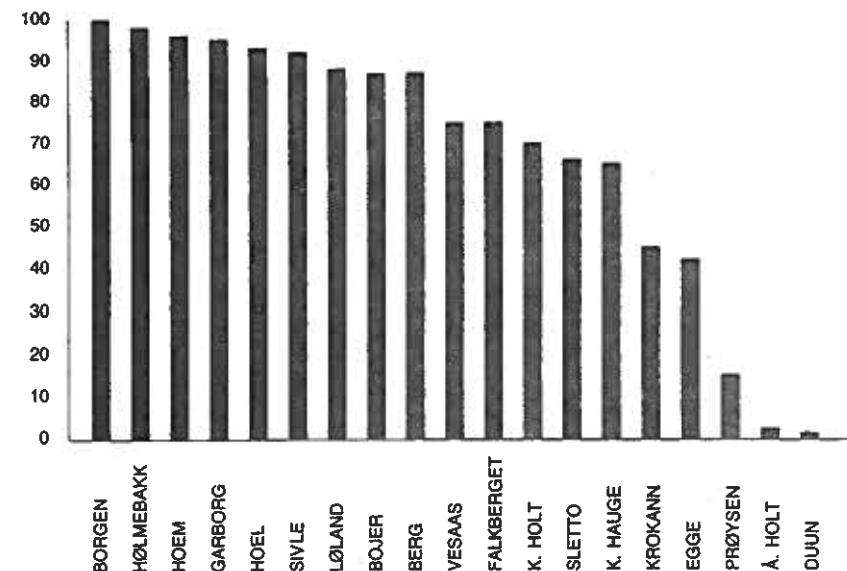

Fig. 1. Prosent bruk av være/vere i perfektum ved komme.

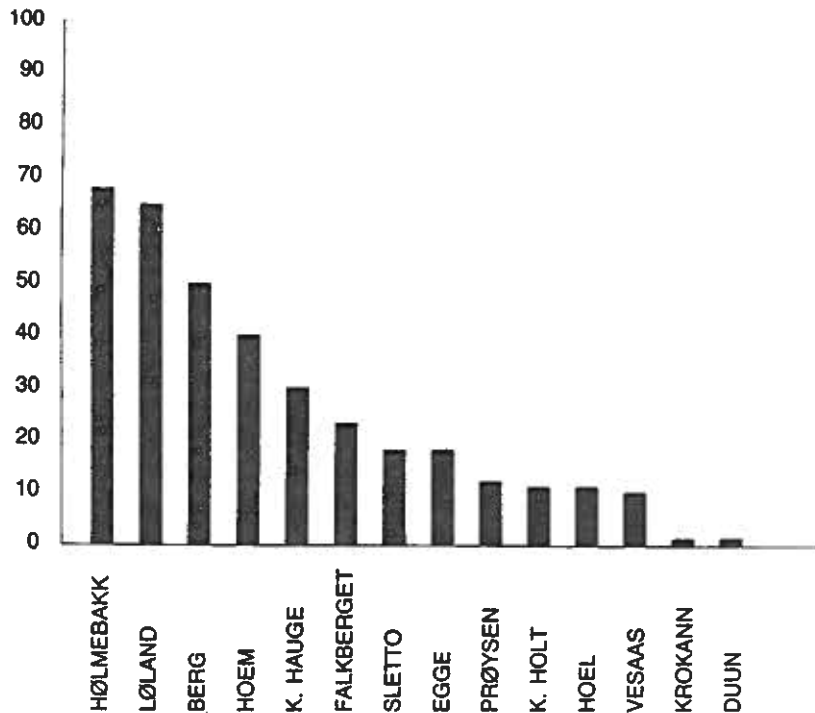

Fig. 2. Prosent bruk av *være/vere* i perfektum ved *gå*.

I ei mellomgruppe finner vi – i de fleste tekstene – *begynne*, *hende* og *skje*. I vårt materiale er også *verte* med her, men nesten alle eksemplene er fra én tekst, Krokann, (noen få eks. også i replikker hos Falkberget og Hoel), der *verte* forekommer like hyppig som *bli* i andre tekster. De fleste andre verba (som kan ta V i perfektum) ligger klart etter disse igjen i frekvens.

Om vi ser på fordelinga av H og V ved de mest frekvente verba, ser vi at V er nesten enerådende ved *bli* og ganske dominerende ved *komme*. Derimot er det påfallende forskjell på bruken av V ved *komme* og *gå*.

Denne forskjellen henger sammen med den betydning disse verba har. Begge verb betegner bevegelse, men det er likevel en forskjell. *Komme* fokuserer på bevegelse – eller ankomst – til et sted, *gå* kan angi bevegelse fra et sted, men også handlinga, bevegelsen i seg sjøl, og det er i slike tilfeller H blir foretrukket. Mange vil derfor si og skrive *De er gått ut* og *De er kommet nå*, men *Han har gått her lenge*. I det siste tilfel-

let er det ikke bevegelsen til eller fra som er i fokus, men andre sider ved verbalhandlinga, og H kommer lettere inn.

Når det er en forskjell på bruk av H og V ved *hende* og *skje*, må det ha andre årsaker. Verba er synonyme, og vi finner ikke den type flertydighet som vi postulerte for *gå*. Her må vi antakelig gå til det ulike opphavet disse verba har, for å finne forskjellen. *Skje* er lånt inn via dansk og kan derfor ha bibeholdt den danske tendensen til V (jf. også tysk *ist geschehen*), mens *hende* er et gammelt norsk verb, som vi skulle forvente fikk H som hjelpeverb. (Når det likevel får V av og til, kan det være påvirkning fra *skje*.)

Noe liknende gjelder kanskje de synonyme verba *bli* og *verte*. *Bli*, som er lånt fra mellomnedertysk, får normalt V som på dansk og tysk. Det gamle nordiske *verte* derimot får stort sett H. Men der er likevel noe vakling. De fleste forfatterne som bruker dette verbet, bruker H som hjelpeverb (Krokann, Garborg, Sletto, Prøysen, Kleiven), men enkelte andre bruker bare V (Sivle, Løland).

Geografisk variasjon

Men det er ikke bare mellom ulike verb det kan være forskjell – det ser også ut til å være forskjeller mellom ulike deler av Norge i valg av hjelpeverb.

Dette er det ikke lett å måle direkte, for det er langt mellom eksemplene i vanlig tale. Men vi kan kanskje utnytte skjønnlitteraturen. Nå kan vi ikke sikkert gå ut fra at fordelinga av H og V hos den enkelte forfatter avspeiler språkbruken i dialekten som vedkommende er vokst opp med. Men det viser seg at det er store forskjeller mellom forfatterne på det punktet, og det avtegner seg et visst mønster, så det er nok rimelig grunn til å regne med at i det store og hele slår dialektbruken igjennom i skjønnlitteraturen. Sikrest er dette nok i nynorsk – i bokmål fins det en viss tradisjon for V pga. dansk, så der må en bruke talla med større forsiktighet.

I fig. 1 og 2 ser vi hvor ofte en del forfattere bruker V ved verba *komme* og *gå*³. Nå skal en ikke legge altfor mye i talla for de enkelte forfatterne, men det ser ut til å være en viss tendens. Vi ser at de som bruker minst V (og mest H), er noen forfattere fra Trøndelag (Duun, Krokann) og Østlandet (Prøysen, Åsta Holt). De som bruker mest V (og minst H), er stort sett forfattere fra Sørlandet (Hølmebak), Vestlandet (Garborg, Løland) og Nord-Norge (Berg). Bildet er ellers ikke

entydig, men ser ut til å støtte en tese om at bruken av V er størst i sørlandsk, vestlandsk og nordnorsk, minst i østlandsk og kanskje især trøndersk.

Nå er det ikke bare talemålsgrunnlaget som styrer bruken av V og H. For tradisjonen i dansk-norsk og riksmålet tilsier også mye bruk av V. Så når Borgen, tross østlandsk bakgrunn, bare har V ved *komme*, må det tilskrives denne tradisjonen. Det er også mulig at denne tradisjonen kan forklare den relativt hyppige bruken av V ved *komme* hos enkelte andre (Hoel, Bojer, Falkberget).

(Talla er regna ut på grunnlag av bruken i én roman e.l. av hver forfatter, den eller en av dem som er nevnt i litteraturlista.)

Faktorer som styrer valg av V og H

Vi har sett at mange skribenter kan bruke både H og V ved ett og samme verb. Vi skal her se litt nærmere på hva som kan styre dette valget av hjelpeverb.

Vi har også sett at de verba som kan ta V overhodet, først og fremst er verb som betegner bevegelse eller overgang. Mer presist er det slike verb som betegner at subjektet beveger seg fra et sted til et annet eller går over fra en tilstand til en annen.

Dette er den grunnleggende faktoren som «utløser» bruk av V. Dette impliserer videre at når disse verba ikke har denne betydningen, så er tendensen til V svakere.

Tydligst er dette ved *gå*. I *Han er gått ut* meddeles det at subjektet har bevega seg fra et sted til et annet, og V er dermed naturlig (for mange). I setningen *Han har gått her i hele dag* derimot legger en mer vekt på handlinga som sådan, og H blir mer naturlig.

Vi kan uttrykke dette også på en annen måte ved å si at når en legger vekt på at bevegelsen begynner eller slutter, får vi mer V, mens når en legger mer vekt på sjølve handlinga, er tendensen til H sterkere.

Dette forholdet gjelder ikke bare verbet *gå*, men er generelt, sjøl om ikke alle verba har like stort «slingringsmonn» i så måte. Ved verbet *komme* ligger tilstedsangivelsen klarere i verbet enn ved *gå*, men også her kan en fokusere handlinga mer enn bevegelsen: *Har du virkelig kommet slik?*

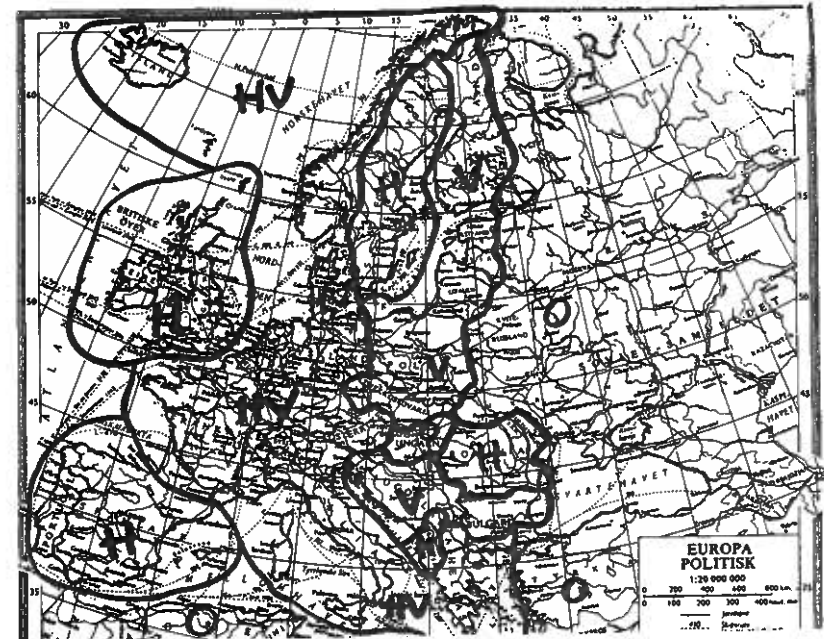
Noe annet som påvirker valg av hjelpeverb, er om verbet har «konkret» eller «overført» betydning. Vi så tidligere at mange verb også kan få mer abstrakt betydning: *Han har kommet til samme standpunkt som meg.*

I slike tilfeller er H hyppigere enn når verbet blir brukt i sin «egentlige» betydning. (Flere faktorer som influerer på valget er nevnt i hovedoppgava.)

Europeisk jamføring

Vi skal også kaste et blick ut over Norges grenser. En oversikt over hvordan forholda er i andre språk i Europa når det gjelder bruk av H og V som hjelpeverb, ser vi på vedlagte kart.

Vi ser der at både H og V som hjelpeverb i perfektum (eller det som formelt svarer til perfektum) finnes i alle germanske språk unntatt engelsk og svensk, videre i fransk og italiensk og dessuten i gresk og makedonsk.

Forklaring til kartet:

Omskrevne fortidsformer:

HV: *Ha* og *være* + perf. part.

H: Bare *ha* + perf. part.

V: Bare *være* + perf. part.

O: Ikke fortidsformer med *ha* eller *være*.

I engelsk og svensk (rikssvensk) finner vi i dag bare H, men tidligere var begge verb i bruk etter noenlunde samme regler som i norsk. I svensk er dette fremdeles levende i de sørligste delene av Sverige. I engelsk finner vi nå bare rester som i *He is gone* o.l.

I spansk, portugisisk og rumensk er bare H mulig. Her har det ikke tidligere vært noen periode med både H og V, som i svensk og engelsk. Også albansk har en konstruksjon med H, men V forekommer dialektalt.

Makedonsk skiller seg fra de andre språka med H og V ved at de to ulike hjelpeverba krever to ulike partisipp: Ved H brukes et passivt partisipp og ved V et aktivt partisipp. Konstruksjonen med V er den normale i slavisk, mens den med H er nokså ny. Den er muligens oppstått ved innflytelse fra gresk.

Flere språk i Europa har en tilsvarende perifrastisk fortidskonstruksjon med V og et partisipp. Det gjelder samisk, finsk, estisk, latvisk, litauisk, slovensk, serbokroatisk og bulgarsk, og polsk, tsjekkisk og slovakisk kan også tas med her. I de to siste språka er forholdet at hjelpeverbet V kan sløyfes i 3. pers. (sg. og pl.), og dermed blir partisippet finitt verb. Det samme finner vi i polsk, men der er hjelpeverbet i 1. og 2. pers. klitisert med verbet og skrevet sammen med det, slik at det også kan oppfattes som personending på verbet. Men dette hjelpeverbet kan også klitiseres til andre ord i setningen, så det er likevel grunn til å oppfatte det som hjelpeverb.

I russisk har bortfallet av hjelpeverbet gått enda lenger: Det tidligere hjelpeverbet V er nå sløyfet i alle personer, og det tidligere partisippet er nå en finitt preteritumsform. (Det ser en fremdeles på at denne fortidsformen kongruerer med subjektet, ikke i person og tall, men i kjønn og tall, slik partisipper gjerne gjør.)

I ungarsk fins ikke perifrastiske fortidskonstruksjoner.

NOTER

1. Her er tendensen til V sterkere ved *skje* enn ved *hende* (jf. s. 165).
Bruk av V ved *foregå* kan være påvirket av at *gå* ofte tar V.
2. V ved *tenke* er registrert hos Bjørn Rongen (Voss), Jakob Sande (Sunnfjord) og Lars Berg (Tromsø). En parallell uttrykksmåte har vi i *Eg er meint på* . . .
3. Noen forfattere er representert i fig. 1, men ikke i 2. Det skyldes at i noen tilfeller er antall forekomster ved verbet *gå* så lite at det ikke er rimelig å bruke det her.

II. Verb med være

- ankomme
Ikke så snart var kolossen ankommet, så –
Borgen 1965
- ankre (opp)
Dagen før var (. . .) ankret opp på havnen
Tv 1.3.81
- avansere
I World Cup er Bergerud avansert til fjerde plass
A:12.1.81
- avgå
Tidligere salgssjef (. . .) er avgått ved døden
A68
- avta
– en statlig subsidiering av boliger som nå er avtatt
A:27.11.82
- begynne
– hvorfor ikke ukeslutt, som enkelte er begynt å kalle det?
D68 (Dag Gundersen)
- besvime
Han er besvimt
Ra 15.5.81
- bikke
Sjølve maskina var bikka ner i kassa –
Sveen 1984:149
- blafre (ut)
Når (. . .) og faklene er blafret ut
D:16.5.81 (dikt av Erik Bye)
- blekne
– om hvordan begivenheter som (. . .) er bleknet
D:4.10.81 (Kåre Willoch)
- bli
Det var med ett blitt moro med mørket.
Borgen 1965
- blikkast
No er han (NN) blikkast
DW muntlig 1982

- blomstre (opp)
Kapitalmonopolet blir en lenke (. . .) som er blomstret opp –
Lorenz 1972:49
- blusse opp
Kampene er blusset opp igjen.
Ra 8.4.79
- bløtne
– og den var jo ikke bløtnet med Aarene
Wiers-Jensen 1916:35
- blåse
Med ett var det som skrekken og skyheten var blåst av Kjersti.
Hoel 1958
- brekke
Åhhh, – beinet mitt, jeg trur det er brekki!
Nilsen 1982:169
- brenne (ned)
ba jeg en stille bønn om at nr. 6 måtte være brent ned
Borgen 1958
- bryte sammen/ut
Veiene i området er brutt sammen.
A68
– da det var brutt ut nye uroligheter
D68
- bråne
Snøvinn æ uppbrå(d)na
Søreide 1930:82 (Nordfjord)
- bukke under
– dersom ikke krigsassessoren brått var bukket under for en
«hissig hjernefeber»
Andersen 1966:24
- bule (opp)
Hvorfor var huden hennes bult opp.–
Alnæs 1977:28
- byrje
Fjernsynsvertinna var bërja på programmet for neste dag
Fløgstad 1981:90
- dabbe av
Prosesseren er dabbet av.
D:7.3.79 (Arild Haaland)

- dale
Han var nettopp dalt ned med et fly fra sitt fjerne land,–
A68
- dampe (bort)
Og fordi denne konflikten var dampet bort –
Sa 8, 1980:48 (Hans Fr. Dahl)
- degenerere
Fjeldene er i tidens løb degenererede
Kjær 1963:14
- demre
Min rolle i opplegget er ikke demret for meg ennå,–
Am 5. 2.2.85
- desertere
– han hadde trodd at mannen rett og slett var desertert.
Forsyth 1971:192
- dette
Kommunen var liksom dotten ned i eit lufttomt rom.
Berg 1977:26
- dovne
Ølet var ikke dovna,–
Haavardsholm 1980:85
- dra
– barn som er dradd til Amerika.
D68
- drive
skyene er drevet vekk,–
Askildsen 1979:14
- drukne
Han er druknet
Tvt:28.11.81
- dukke (fram/opp)
Med dette er Roald Holtan dukket fram fra –
D:23.5.80
Til gjengjæld var det jo dukket opp andre Fjæser frem,–
Wiers-Jensen 1916:58
- dumpe (ned)
Er du bare dumpet ned her sånn uten vidare?
Gundersen 1974:122

- dunke
men sakfører Rasch var ialfald dunket dit bort
Hamsun 1975:245
- dunste (bort)
– og alle de kvaliteter som (...) var dunstet helt bort under
CIA's lupe
D:25.9.81
- dø
Han var venteleg longe sidan dåen, han no
Krokann 1929
- dåne
–, enten måtte han være dånet av, eller –
Andersen 1966:91
- ebbe ut
– en natt i året som nå er ebbet ut
D:18.2.81
- eksplodere
– og nå er bomben eksplodert med et flaut skvulp
D:4.9.81
- elde
Jeg er eldet
D:16.9.82 (Torborg Nedreaas)
- emigrere
som nylig er emigrert til New Zealand fra Norge
A:15.10.82
- ende
– at alle polske oppstander er endt med nederlag –
Halvorsen 1979
- entre
Fiskerne var entret opp røstet.
Andersen 1966:148
- ese
Nasjonaliseringsdebatten (...) er etterhvert est utover alle
grenser
A:21.10.81
- falme
Ikke er den falmet med årene hans formfullendthet.
D:10.1.81 (Arne Hestenes)

- falle
Rønnau var falt til ro nå da Håvard var kommet.
Hoel 1958
- falle (bort)
– byggeløyveplikten er bortfalt for alle arter bygg
A68
- fallere
Var teatret fallert?
D:25.3.80 (Arild Brinchmann)
- fare
Blygskapen frå holmen var faren sin veg.
Vesaas 1957
- flamme (opp)
– tradisjonelle kampucheanske fordommer mot dem er flam-
met opp mange steder.
A:13.4.83
- flare (opp)
Så plent var denne planen flara opp i han, at –
Vesaas 1957
- flate (ut)
et Europa hvor vekstratene var flatet ut
Hegge 1981:129
- flomme (opp)
– at elver og bekker er flommet sterkt opp i Ottadalen
A:5.11.84
- fly
– da hennes far var fløyet fra De vestindiske øyer til –
D68
- flykte
Helen Vlachou som er flyktet til London, uttalte –
D68
- flytte
Da Moskvaprosessene satte inn fra 1936, var jeg flyttet til
Bergen –
Bull 1980:125
- fordampe
Med eitt slag er alkoholen fordampa
Fløgstad 1983:44

- fordufte
Da politifolkene var forduftet,-
Gjelsvik 1981:197
- fordunste
Poesien er forduistet.
Am 50, 15.12.84 (J. Seifert,
overs. av M. Blekastad)
- foregå
hva er så foregått i vårt eget land?
D68
- forekomme
Men noen panikkflukt (. . .) er ikke forekommet.
A:8.1.81
- forfalle
Når man i dag holder på å restaurere deler av muren – største-
delen er forfalt –
Johansen 1979:26
Vi kan dessverre ikke se å ha mottatt ovenstående beløp som
for lengst er forfalt til betaling.
Slipp, Oslo lysverker 1980
- forlise
– at «Tromsøysund» var forlist
Ra 1979
- forstumme
Hans røst er forstummet, men –
A68
- forsvinne
De fleste av de tåpelige skiltene er heldigvis forsvunnet nå.
Borgen 1965
- forulykke
Svigerforeldrene mine er forulykket
Allende 1985:119
- forvitre
(. . . brofundamentet . . .) Det var aldeles forvitret, og –
Am 34, 27.8.83
- framstå
Er vi kanskje ikke det folk som Grete Waitz er fremstått av?
A:18.8.83

- friskne (til)
– helt fra han var frisknet til –
Aa:8.5.81
- fryse
Fåkkø (. . .) va frøsen
Beito 1967:431 (målprøve
Salten)
- fusjonere
Fra 1.1.80 er de to skandinaviske selskaper Star Tour/Stjerne-
reiser og Fritidsresor fusjonert –
Star Tour program 1981
- fyke (igjen)
I Nordland fylke er de fleste veiene føket igjen
Ra 2.2.81
- fylle
Han skal (. . .) og dessuten være fylt (sic) 30 år
A68
- følge
–, hun som for sikkerhets skyld var fulgt med ned
Kinck 1976:92
- føyke
–, store deler av veien var føyket igjen
D:10.5.82
- gla
No var soli gladd.
Vesaas 1936:145
- gli
Og det verste er at når så gjenlesningens frukter er glidd en
av minne igjen, så –
Borgen 1965
- glippe
– at fylkesmannsmbetet i Østfold er glippet ut av hendene
A:4.1.86
- gro
– stien var grodd igjen mellom husene deres
Hoel 1958
- grunnstøte
Nå er skipet grunnstøtt og –
D:17.8.84

176 Svein Lie

gråne
Han var grånet noget
Hamsun 1975:89

gå
Var kanskje Bergstaden alt gått til ro?
Falkberget 1923

hardne
Tonen i den franske valgkampen er hardnet påfallende
D:11.3.81

harskne
Den er harsknet
DN muntlig 1981

havarere
et fartøy som nettopp var havarert under en storm i Nordsjøen
Bjerke 1978:127

havne
Når ein først er hamna i dette gode lege,-
Sundvor 1972

hende
Håvard visste ikke hvordan allting var hendt,-
Hoel 1958

hengå
- i de tretti lange år som var hengått siden hun døde.
Falkberget 1923

hensove
Østlandsk Reising var da for lengst hensovet.
MM 1981:221 (Einar Haugen)

henvære
Og i det samme nu han begynte å kjenne stemmene inne fra
dagligstuen, var det hele henværet.
Riverton 1976:114

hoppe
Katten er hoppet inn vinduet
Rongen 1952:165

hovne opp
Underleppa var opphovna
Bø m.fl. 1967:258 (Knut Vik,
Glåmos)

Være som hjelpeverb i perfektum 177

ile
Han var ikke ilet dit som noget af en yngling,-
Hamsun 1975:211

innløpe
- er det innløpt mange begeistrede meldinger fra -
D68

inntre
Venter man til «klinisk død» er inntrått,-
A68

inntreffe
ethvert tilfelle (. . .) som er inntruffet i det forutgående kalen-
derår
Kreditkassen, hefte om sparing
med skattefradrag 1973

ise
Rutene er iset.
Pedersen 1977:134

kantre
- båten var kantret for dem -
Scott 1977:69

kjøre (ned)
Deres samliv var kjølt ned til et minimum.
Am:25,1983

kjølne
- at Arbeiderpartiets revolusjonsiver ikke var kjølnet.
Norland 1973:31

kjøre
Da jeg nådde opp til storveien, var lastebilen alt kjørt.
Holt 1954:8

kjøve
De e kjøvd så her
KL (Hedalen) muntlig 1984

klarne
I Finnmark er det klarnet opp
Ra 24.7.81

klatre
Signe som var klatret helt opp på Vetteskarnuten
Hølmebakk 1978:154

klikke

Noe er klikket.

Tvt:12.7.81

koke (ned)

Diskusjonen er kokt ned til –

Tv:1.11.84 (Erling Borgen)

komme

Stæren er kommet og livet skulle være fint.

D68

– da distriktslegens erklæring var fremkommet uten oppfordring fra retten –

Hoel 1958

krabbe

Fændrik var krabbet halvt op i kappen

Scott 1977:55

krokne

Ho er krokna

TH muntlig 1981

krympe

Samlivet mellom dei to er krympa saman til –

Fløgstad 1980:122

krype (fram)

Huggormen er ikke krøpet frem ennå, vet du.

Hoel 1958

kulminere

Feberen er kulminert i den allmenne språkdebatten . . .

D:8.11.86 (Arne Skouen)

kverve

Den lykkelege båten var kvorven bak blå nes –

Vesaas 1957

lande

Siden er Kissinger landet på Reagans standpunkter

A:10.5.80

lekke (ut)

Hvis all oljen fra begge skipene var lekket ut,–

OA:23.7.79

lette

Duggen var ennå ikke lettet.

Gjelsvik 1978:66

li(de)

Det var nu leden langt ut i august

Scott 1977:120

lykkes

Da hun gikk, kjente hun seg lett og glad fordi det var lykkes her –

Bojer 1974:154

lysne

Imens er det lysnet i øst

Rasmussen 1963:67 (Knut Kristiansen)

løpe (løpsk)

– en politikk som er løpt løpsk

D:12.5.80

løsne

Et moseflak var løsnet

Hølmebakk 1978:207

løye

Det er mange gode grunner til at venstrevinden er løyet.

A:16.5.80 (Finn Jor)

mene

De var ment å ville snakke om –

Alnæs 1985:58

minke

– hun merket at farten på båten var minket,–

Køltzow 1970:30

minske

– og viljen er minsket i takt med økte gallup-tall.

D:27.1.81

mislykkes

– enca det altså var mislykkes for dem –

Scott 1977:142

modne

– i et land hvor kapitalismen var så lite modnet?

Bull 1980:102

mykne

– hvordan sovjetmyndighetenes reaksjoner på kritiske ytringer var myknet

Larsen 1980:90

- mønstre (av)
– som forlengst er mønstret av –
Tv (Erik Bye) 24.12.64
(reprise 1985)
- mørkne
Himmelen var mørknet,–
Alnæs 1977:46
- møte (fram)
– da omkring 4000 personer var møtt frem
D68
- nå
Bonn-koalisjonen er nådd halvveis fram til det avgjørende –
D68
- omkomme
– det er fryktet at hele mannskapet er omkommet.
A68
- opphøre
Herved meddeles at firmaet (. . .) er opphørt –
A68
- oppstå
En diplomatisk floke er oppstått i London
D68
- passere
Etter at opptoget av båter og skip er passert og –
Haakonsen 1981:153
- plumpe
– barn som er plumpet uti det samme ideologiske uføre,–
Am 48, 1.12.84 (Gunnar Hagen
Hartvedt)
- pigge (av)
Men skikkelsene er pigget av i popmusikken alle sammen
Andersen 1985:17
- punktere
Den prøveballongen på Høyre-politikk som (. . .) er punktert
med et brak.
D:28.10.82
- rakne
Alt var raknet fra hverandre.
Wassmo 1986:15

- ramle
– at denne gruppen nå er ramlet ut av «fem på topp»
A:15.4.81
- rase (sammen)
Hele byggverket var rast sammen,–
Johansen 1980:183
- reise
Så fekk han spurt at Inger og Anna verkeleg var reist,–
Vesaas 1957
- reke (av)
– den hadde vel ligget fortøiet og var ræket av,–
Hamsun 1978:67
- renne (ut)
– at deres timeglass om noen få timer ville være utrunnet.
Falkberget 1923
- resultere
Og mitt klossete forsøk på å forsvare (. . .) var resultert i at
de –
Patrick 1982:138
- revne
Don Ranudos sko var revnet
Holbergs historier . . .:71
- rinne
Men ingen må tro at den av den grunn er runnet av hjemlige
røtter
D:18.9.80 (Hans Fr. Dahl)
- ro
når mannfolkje va rodde te kjørkje
Beito 1967 (målprøve Hamre
(G. Rundhovde))
- rulle
Kanskje faren var rullet ut av den, kvakk han.
Andersen 1966:225
- ruste
Er det rustet fast?
Hølmebakk 1978:202
- rygge
En lang, svart bil var alt rygget opp til fergelemmen,–
Am 38, 22.9.84 (Torstein Knudsen)

- ryke (uklar)
– føltes det som om et ankerfeste var røket.
Gjelsvik 1981:125
Vi er røket uklar.
Tvt: 29.1.81
- rykke (inn/ned/nærmere)
Og (NN) er rykket inn i en mere fremskutt stilling i Høyres administrasjon.
Lyng 1973:43
– hvis han plutselig er rykket ned til vårt nivå
D:21.5.80
(... fjella ...) de er rykket nærmere.
Småge 1984:33
- ryktes
– og det var ryktes blant besetningen, at skipperen lå der
Andersen 1966:137
- rømme
– et brev som forteller at han er rømt
Haakonsen 1981:173
- råke
Jeg er råket ut i et helt minefelt av følelser.
D:24.2.79 (Hans Fr. Dahl)
- råtne
Denne stokken er ofte råtnet
Børretzen 1973:14
- sakke (akterut)
Canada er sakkert akter ut
Ra 1979
- segne (om)
han som er segnet om –
Ra:4.1.82
- seile (opp)
Fra å være en outsider er han seilt opp til å bli –
A:14.7.80
- sige
det stod på bare jorden og var seget halvveis ned i bakken.
Hoel 1958
- sive (ut)
Flere detaljer er ennå ikke sivet ut.
D:25.2.81

- skalle (av)
De er skallet av nå, og det er gått sopp i dem.
Am 52, 1983
- skje
Først trudde vi det var skjedd ei ulykke, men –
Vesaas 1957
- skli ut
Dermed er vi sklidd ut
OØ muntlig 1981
- skrense
En kule er skrenset her
Am 3, 21.1.84
- skrumpe (inn)
Ja, kanskje er det skrumpet inn til –
Borgen 1965
- skye (over/til)
Det var skyet over mens de lå på vannet.
Undset 1978:81
I Nordland er det allerede skyet til
Ra 7.7.81
- skyte (i været)
Et nybygg er skutt i været
Ra 3.9.83 (Gunnar Høidahl)
- slippe (opp/unna)
Hun var sluppet opp for argumenter.
Christov 1974:156
Hvem sa de er sluppet unna?
Tvt:7.4.80
- slokne
– stjernen var sluknet.
Egge 1925:31
- slutte
Hur. var sluttet å amme
Køltzow 1979:94
- slå (feil/inn på/ut)
Denne utviklingen er et klart signal om at noe er slått feil.
D:19.9.80
– det arbeid som historiker som jeg var slått inn på
Bull 1980:260

- Der var slått en liten rød blomst ut i hans liv,-
Thrap-Meyer 1966:284
- smalne
(Da Simon kom, satt Tora fast i en trakt.) Den var smalnet helt inn til ingenting.
Wassmo 1984:95
- smelte
Det meste av sneen var smeltet og seget sammen på selve vangen.
Hoel 1958
- smitte (over)
Mye tyder på at Gorbatsjovs reformiver er smittet over på (...)
A:13.9.85
- smuldre (bort)
President Karmals egen maktbasis er smuldret helt bort.
D:13.4.81
- snike (seg inn)
I Thommessens innlegg var det sneket seg inn en eiendommelig feil -
A:15.9.82
- snu
Theodor på Bua var snudd om i disse allersiste dager
Hamsun 1958:239
- snuble
- at Arbeiderpartiets ledelse var snublet i sine egne ben -
Lyng 1973:277
- sovne
Skal tro gutten er sovnet?
Borgen 1965
- spakne
Forandringens friske vind som (...) er spaknet til en flau bris.
A:23.10.82
- spille (fallitt)
- at ekteskapet som institusjon er spilt fallitt
Tv 14.2.86 (Hans Olav Tungesvik)
- spore (av)
- den mulige debatt om (...) er sporet av -
D:8.4.80 (Jan Erik Vold)

- sprekke
Er Høyre-ballongen sprukket
Aa:12.4.80
- sprette (ut)
Han e' itte sprøtte ut
KLØ muntlig 1986
- springe
(... cøra ...) Den var vel sprunget opp -
Undset 1980:59
- stagnere
Men nå er en del av lett forklarlige årsaker stagnert
A:21.4.80
- stanse
Men utviklingen er ikke stanset med det
Knudsen 1967:97
- starte
Det er startet en diskusjon om husmoryrket,-
A68
- stige
Munchs kunst er steget betraktelig i verdi siden dengang.
A68
- stikke (av)
Dr. Halberstam trodde ransmannen var stukket av,-
Aa:13.12.80
- stilne
Salmesangen inne i stuerommet var stilnet
Wassmo 1984:73
- stimle (sammen)
- folk som var stimlet sammen,-
Bull 1980:143
- stivne
Han var stivnet i lemmene
Holt 1966:140
- stoppe (opp)
ikke minst fordi omsetningen er stoppet opp.
A:28.7.82
- strande
Nå var det store forsøket på å få det til, strandet.
Larsen 1980:7

- stryke (med)
Fliren var stroken av han
Hauge 1978:48
- Sneen er strøket med overalt på markene
Larsen & Stoltz 1912: språk-
prøver
- strømme
Hjelp fra utlandet er dessuten strømmet inn
A:5.10.81
- styrte
Et amerikansk fly er styrtet i Tyrkia i dag
Tv 13.4.82
- størkne
Blodet er ikke størknet ennå
Michelet 1982:67
- støte på
Jeg er støtt på et problem
BF muntlig 1981
- stå opp
men no var han stått opp og hadde –
Berg 1977:27
- sulte (i hjel)
Funn av døde elger i Gausdal vestfjell viser et de er sultet ihjel
A:13.2.86
- svelle (opp)
– hans væsen, som var svællet op –
Thrap-Meyer 1966
- svinge
– og hennes sønn var svinget opp i lykkelig sikkerhet
Undset 1978:22
- svinne
(... den ukentlige arbeidstid ...) – i 1919 var den svunnet
til 41 timer 25 minutter
A:20.1.81
- svulme
Det kjentes som om hodet var svulmet opp
Wassmo 1984:5
- svømme
Han æ sumd'e
Søreide 1930:82 (Nordfjord)

- sykle
Det var jeg som gjorde det like etter at dere var syklet avsted
ikveld.
Am 14.5.83 (Erik Vendel)
- sykne (hen)
Den er sikkert trillet ut.
Anne-Cath Vestly 1971:87
- synke (ned)
Hun var for dypt nedsunken i tungsindige funderinger
Falkberget 1923
- ta til
Krigen var tatt til.
Berg 1977:139
- tagne
– den milde vennlege røyst, som nå er tagna.
A:27.6.83 (Magne Skodvin)
- tenke
Er du tenkt å dra, kanskje?
Rongen 1952:69
- tetne (til)
Dermed er tabellen tetnet til og –
D:10.6.83
- tikke (over)
Klokka var såvidt tikket over tolvtalet og inn i det nye året
da (...)
D:2.1.86
- tilfalle
Noe var tilfalt henne, noe var avhengig av henne, –
Lenz 1984:104
- tilta
Aksjonstjenestens infiltrering (...) var tiltatt i forferdende
grad.
Forsyth 1971:28
- tiltre
Regjeringen Borten (...) var tiltrådt i 1965
Lyng 1978 (bokomslag)
- tine
Solen stod på her, og sneen var tint bort, –
Hoel 1958

tippe (over)

Og vektskålen er nå tippet over i favør av de sorte nasjonalister –

A68

tone (bort)

–, da var åreslagene tonet bort.

Bjerke 1978:166

trekke

Men etter tre år som førstedanser ved Rios Nasjonalballett, er han trukket til Europa igjen.

D:7.1.81

trenge (inn)

– den skarpe kniven som var trengt inn i han,–

Hølmebakk 1978:161

tretne

Vi er tretnet på en kraftpatriotisme som –

A:15.5.84 (Per Lønning)

trille

Den er sikkert trillet ut.

Anne-Cath Vestly 1971:87

troppe opp

Engelskmannen var troppe opp inne på Grand for å overvære Ibsens ankomst

Haakonsen 1981:283

trota (Aasen: «blive træt eller udmattet»)

Vi er vel ikkje trota i det same vi byrjar, vel?

Vesaas 1957:43

trutne (opp)

Men dagen etter var han opptrotna

Sletto 1940:111

trå/tre

– efter at den nye skolelov er trådt i kraft.

A68

tumle (ned)

– en såret skogsdue som var tumlet ned i et alperosekratt

Forsyth 1971:289

tynne

– og hans hår er tyndet enda –

Hamsun 1978:60

tystne

Bak dem var drikkelagets larm tystnet

Undset 1958:147

tørke (inn)

Så er denne uka tørket inn til en dag, «Gros dag».

D:6.3.82

tørne

Himmelen og helvetet var tørnet sammen der ute.

Wassmo 1984:183

unnslippe

– men nu var hun undsluppet ialfall –

Scott 1977:94

utarte

I et byråkratisert og stivnet parti som Tsjekkoslovakias Kommunistiske Parti var utartet til,–

Larsen 1980:149

utebli

Den hardt tiltrengte (. . .) kapitalinnsprøytingen (. . .) er uteblitt.

A:27.4.84

utgå

hvert syndig ord som var utgått av ens munn.

Borgen 1965

utløpe

– og nå var fristen utløpt

Køltzow 1979:57

uttørke

Marxismen er ikkje utturka,–

Skjervheim 1976:394

uttørre

Tårenes kilde var for lenge siden uttørret

Falkberget 1923

utvandre

Det har vært hevdet at Vassfarstammen skal være utvandret og ha flyttet til andre områder

St.meld. nr. 122, 1980

vakne

Kvar og ein som er vakna opp til slik innsikt,–

SS 4, 1980:241 (Andreas Lombnæs)

- vandre
– at denne uttale er vandret hit fra andre områder
Christiansen u.å.:168
- vederfare
Petra er optat av det som er vederfaret huset
Hamsun 1978:87
- velte
En høyrebølge er veltet inn over Nederland
A:2.4.82
- vende
Selfangstskuten (. . .) er nu vendt tilbake til Ålesund for reparasjon.
A68
- verte
Ho var elles så lunefengi vorti, at –
Krokann 1929
- vike
– at den ro (. . .) nå var veket for en demonisk ondskap.
Hauge 1980:141
- visne
Alt var visnet.
Elvestad 1976:54
- vokse
De barn som er vokst opp i flate land,–
Borgen 1965
- øke
Biltrafikken på innfartsveiene øst- og sydfra er derimot øket,–
Aa:12.1.81

Kommentar:

I tillegg til disse autentiske eksempla er det i litteraturen ellers også nevnt andre verb som er mulige med V i perfektum: *holde opp* (Western 1921), *gyve* og *lyte (ut)* (Kristiansand) (Johnsen 1954:142f.).

Jeg har valgt å ta med i hovedmaterialet bare eksempler fra etter 1900. Men jeg har enkelte eksempler fra før 1900 som jeg vil nevne: fra tekster på dansk-norsk: *avknake* og *rape*, fra landsmålsmaterialet: *avlide*, *folne*, *gisne*, *seinke*, *skride*, *slarve av*¹. Det bør også nevnes at dialektalt kan flere verb få V. Iversen (1957:275) nevner at *ele* og *være* er

brukt med V i Nordhordland. Rundhovde (1964:147) har eksempler på det samme, men nevner også at *er* og *har* har falt sammen lydlig i den dialekten hun beskriver.

Jeg har prøvd å få med eksempler som entydig er perfektum aktiv. Når jeg har vært i tvil, har jeg prøvd å se om eksempla kan gå inn i et aktivt bøyingsmønster. (Se nærmere i hovedoppgava.) Noe skjønn blir det likevel og noen eksempler i materialet ovenfor kan nok også tolkes som passiv (f.eks. *Et moseflak er løst* (konteksten gir ingen pekepinn)) eller som usjølstendig verb + predikativ (*Rutene er iset*), men jeg synes likevel at det også gir god mening å tolke dem som perfektum aktiv, og har derfor tatt dem med.

Jeg vil likevel nevne noen eksempler som ligger ganske nær våre eksempler, men som jeg helst vil tolke som predikativ:

akteruktseile: Kommunen er akterutsegla (Berg 1977:23)

forkrøple: Hvorfor er den russiske revolusjon forkrøplet og degenerert?
(Bull 1980:23)

ferdignakke: Dermed var de ferdignakket (Hoel 1958)
sove ut: for han var ikke utsovet (Kinck 1976:97)²

1. *avknake*: indtil det siste av hans trinn var avknaket nede i trappen (Lie 1883)
rape: Den [= brønnen] var rabet sammen over ham (Kielland 1981: brev 19nde Juni 1890) (Aasen: rapa = glide, (. . .) skride ud, styrte ned)
avlide: – som var avliden for eit par år sidan (Løland 1893:316)
gisne: stova var nok gisna reint upp i sumar (Løland 1893:185)
folne: Grase millom steinarne var og folna og gult (Løland 1893:218)
seinke: – , so det var seinke med arbeide; (Løland 1893:245)
skride: Hovudplagge hennar Ragna var skride bakyver nakken (Løland 1983:273)
slarve av: – , det var slarva av, so – (Løland 1893:223) (Aasen: sluske, arbeide skjødesløst)

2. Såkalte uekte sammensatte verb kan ofte være vanskelige å vurdere. Ved flere er det slik at når verbet er sammensatt, er bare V mulig:

Han er utsovet
*Han har utsovet
?Han er sovet ut
Han har sovet ut.

Samme mønster viser andre verb: *reise bort*, *gro igjen*, *fryse fast* m.fl. Sammensatt partisipp (*bortreist*, *gengrodd*, *fastfrosset*) nærmer seg her predikativ. – I litt konservativ/litterær språkbruk kan en lettere få fast sammensetning også når partisippet er klart verbalt:

Han er fremkommet med et nytt forslag
Det er innløpt melding om at –

BIBLIOGRAFI I

Litteratur som eksempla og dataene er henta fra:

- A: Aftenposten (morgennummeret). Oslo
 Aa: Aftenposten (aftennummeret). Oslo.
 Am: A-Magasinet. (Aftenposten.) Oslo.
 D: Dagbladet. Oslo
 MM: Maal og Minne. Oslo
 OA: Oppland arbeiderblad. Gjøvik.
 Ra: Norsk rikskringkasting, radio
 Sa: Samtiden. Oslo.
 SS: Syn og Segn. Oslo.
 Tv: Norsk rikskringkasting – TV.
 Tvt: Norsk rikskringkasting – TV: tekst.

(A68 og D68 er tekster fra hhv. Aftenposten og Dagbladet 1968, innlest på edb av Prosjekt for datamaskinell språkbehandling, Nordisk institutt, Universitetet i Bergen. Muntlige kilder er betegna med initialer.)

- Allende, Isabel: Åndenes hus. Overs. av Kjell Risvik. Oslo 1985.
 Alnæs, Karsten: Gaia. Oslo 1977.
 Alnæs, Karsten: Kjempesnell og blå dager. Oslo 1985 (1980).
 Andersen, Per Thomas: Hold. Oslo 1985.
 Andersen, Trygve: Fortellinger i utvalg. Oslo 1966 (1916).
 Askildsen, Kjell: Omgivelser. Kulisser. Oslo 1979 (1969, 1966).
 Beito, Olav T.: Norske målføretekster. Oslo 1967.
 Berg, Lars: Og landet tok til å leve. Oslo 1977 (1939).
 Berg, Lars: Dei varme kjeldene. Oslo 1966.
 Bjerke, André: Enhjørningen. Oslo 1978 (1963).
 Bojer, Johan: Troens makt. Oslo 1974 (1903).
 Borgen, Johan: I barndommens rike. Oslo 1965.
 Bull, Trygve: For å si det som det var. Oslo 1980.
 Bø, Olav m.fl. (red.): I manns minne. Oslo 1967.
 Børretzen, Odd: Fra Jomfruland til Lindesnes. Oslo 1973.
 Christiansen, Hallfrid: Norske dialekter. Oslo, u.å.
 Christov, Solveig: Idag er vårt liv. Oslo 1974.
 Duun, Olav: Menneske og maktene. Oslo 1939.
 Egge, Peter: Hansine Solstad. Oslo 1925.
 Elvestad, Sven: De fortaptes hus. Oslo 1976 (1912).
 Falkberget, Johan: Den fjerde nattevakt. Oslo 1923.
 Fløgstad, Kjartan: Fangliner. Oslo 1981 (1972).
 Fløgstad, Kjartan: Fyr og flamme. Oslo 1980.
 Fløgstad, Kjartan: U3. Oslo 1983.
 Forsyth, Frederick: Sjakalen. Overs. av Gerd Hoff. Oslo 1971.
 Garborg, Arne: Fred. Kristiania 1892.
 Gjelsvik, Erling: Dødt løp. Oslo 1978.
 Gjelsvik, Erling: Den som lever ved sverd. Oslo 1981.

- Gundersen, Gunnar Bull: Fortellinger fra et rastløst liv. Oslo 1974.
 Haakonsen, Daniel: Henrik Ibsen. Oslo 1981.
 Haavardsholm, Espen: Drift. Oslo 1980.
 Halvorsen, Dag: Øst-Europa – idé og virkelighet. Oslo 1979.
 Hamsun, Knut: Segelfoss by. 1975 (1915).
 Hamsun, Knut: Konerne ved Vandposten. Oslo (Kristiania) 1978 (1920).
 Hauge, Alfred: Mysterium. Oslo 1980 (1967).
 Hauge, Knut: Nymåne over Filefjell. Oslo 1978 (1955).
 Hegge, Per Egil: USA – høyre om? Oslo 1981.
 Hoel, Sigurd: Trollringen. Oslo 1958.
 Hoem, Edvard: Gi meg de brennende hjerter I. Oslo 1978.
 Holbergs historier fortalt av Jens Kruuse, oversatt av Carl Fr. Engelstad. Oslo 1972.
 Holt, Kåre: Mennesker ved en grense. Oslo 1966 (1954).
 Holt, Åsta: Presten. Oslo 1971.
 Hølmebakk, Sigtjorn: Sønnen. Oslo 1978.
 Johansen, Jahn Otto: Når Kina våkner. Oslo 1979.
 Johansen, Jahn Otto: Min jiddische mamma. Oslo 1980.
 Kielland, Alexander: Mennesker og Dyr. 1890.
 Kinck, Hans E.: Noveller og essays (utg. av E. Beyer). 1976 (Oppr. skr. 1920.)
 Kjær, Nils: Epistler. Oslo 1963.
 Kleiven, Ivar: Segner fraa Vaagaa.
 Knudsen, Trygve: Kasuslære I. Oslo 1967.
 Krokann, Inge: I Dovresno. Oslo 1929.
 Køltzow, Liv: Øyet i treet. Oslo 1970.
 Køltzow, Liv: Historien om Eli. Oslo 1979 (1975).
 Larsen, Amund B. & Gerhard Stolz: Bergens bymål. Kristiania 1911.
 Larsen, Reidar T.: Styrt fra Moskva. Oslo 1980.
 Lenz, Siegfried: Stillheten. Overs. av Tom Rønnow. Oslo 1984.
 Lie, Jonas: Familien paa Gilje. 1883.
 Lorenz, Einhart: Arbeiderbevegelsens historie I. Oslo 1972.
 Lyng, John: Vaktskifte. Oslo 1973.
 Lyng, John: Fra borgfred til politisk blåmandag. Oslo 1978.
 Løland, Rasmus: Skattegravaren. 1893. (Skrifter i samling I. Oslo 1941).
 Michelet, Jon: Terra Roxa. Oslo 1982.
 Nilsen, Tove: Skyskraperengler. Oslo 1982.
 Norland, Andreas: Hårde tider. Oslo 1973.
 Patrick, Quentin: Piken og døden. Overs. av Waldemar Brøgger. Oslo 1982.
 Pedersen, Erling: Ventetid. Oslo 1977.
 Prøysen, Alf: Trøst i taklampa. Oslo 1950.
 Rasmussen, Tor F. (red.): India. Oslo 1963.
 Rekdal, Olav: Eventyr og segner (Romsdal). Oslo 1933.
 Riverton, Stein: Morderen fra mørket. Oslo 1976 (1921).
 Rongen, Bjørn: Nettes natt. Oslo 1952 (1940).
 Scott, Gabriel: Fant. Oslo 1977 (1928).
 Sivle, Per: Skrifter. 1965 (1887, 1894, 1895).
 Skjervheim, Hans: Deltaker og tilskodar og andre essays. Oslo 1976.
 Sletto, Olav: Per Sjøel. Oslo 1940.

- Småge, Kim: Nattdykk. Oslo 1984 (1983).
Star Tour program sommeren 1981.
St.meld. nr. 122, 1980. (Vern av Vassfare.)
Sundvor, Pål: Såvis hus. Oslo 1972.
Sveen, Karin: Den reddende engelen. Oslo 1984.
Søreide, Lars E.: Nordfjordmålet. Oslo 1930.
Thrap-Meyer, Johannes: Regnsommer (skr. 1924). I E. Beyer (utg.): Perler i prosa. Oslo 1966.
Undset, Sigrid: Den lykkelige alder. Oslo (Kristiania) 1978 (1908).
Undset, Sigrid: Splinten av trollspeilet. Oslo 1980 (1917).
Undset, Sigurd: Kransen (1920), i: Middelalder-romaner I. Oslo 1958.
Vesaas, Tarjei: Leiret og hjulet. Oslo 1936.
Vesaas, Tarjei: Fuglane. Oslo 1957.
Vesaas, Tarjei: Brannen. Oslo 1961.
Vestly, Anne-Cath: Aurora på hurtigruten. Oslo 1971.
Wassmo, Herbjørg: Huset med den blinde glassveranda. Oslo 1984 (1981).
Wassmo, Herbjørg: Det stumme rommet. Oslo 1984 (1983).
Wassmo, Herbjørg: Hudløs himmel. Oslo 1986.
Wiers-Jensen, Hans: Krøniker fra den gamle By. Kristiania 1916.

BIBLIOGRAFI 2

Faglitteratur:

- Iversen, Ragnvald: Med munn og penn. (Festskrift til R.I.) Trondheim 1957.
Johnsen, Arnulf: Kristiansands bymål. Oslo 1954.
Lie, Svein: Ha og være i perfektum i norsk. Hovedoppgave ved Universitetet i Oslo 1972.
Rundhovde, Gunvor: Målet i Hamre. Bergen 1964.
Vannebo, Kjell Ivar: Aksjonsart i norsk. Oslo 1969.
Western, August: Norsk riksmålsgrammatikk. Kristiania 1921.